

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
ország. képviselő.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Az önálló vámterület.

Azon tudatban, hogy hazánk egész gazdasági jövője függ az Ausztriával való kiegyezés létrejöttétől vagy megkötésétől, szívszorogva lesi az ország a folytonos, véget érni nem akaró alkut, melyet a magyar és osztrák miniszterelnökök egymással folytatnak. És, bár elsőrangú természetes érdekünk, hogy az alkudozások fázisait, különösen pedig a kormány szándékait ismerjük, sajtóságot és eléggé el nem ítélhető azon titkolódzás, melyet a magyar kormány a tárgyalások folyamán tanúsított. Még a másszor bőbeszédű és a cáfolatokban fecsegő félhivatalosok is hallgattak és csak néha-néha jelent meg itt-ott egy röpké híre, hogy azonnal demantálják. Egyebet nem is tudott az ország a kiegyezési tárgyalásokról, csak azt, hogy a miniszterelnök mikor és melyik vonatral utazott Rátótról Bécsbe vagy Ischlbe és vissza. Bizony ez egy kicsit kevés az üdvösséghez.

Hol valódi parlamentarizmus van, hol a nemzeti közvélemény és az országnak mindentől független érdeke irányítója a kormány cselekvéseinek, ott ilyen helyzet elő nem állhat és a kormány, mielőtt bármire magát elhatározni merésznél, kötelességének tartja, hogy a közvéleményt tájékoztassa és végleges elhatározását ettől függővé tegye. De

nekünk igazi parlamentarizmusunk nincsen. A kormány jól tudja, hogy a parlament szankcióját biztosan elnyeri, mivel ott egy olyan többség ül, mely minden kormányt és minden hatalmat vakon támogat és soha a kormányt elbukni nem engedi. Nálunk a parlamentben soha kormány meg nem bukik és nem bukik el a választásokon sem, mert, amíg a hatalom a kezében van, a többség köréje csoportosul, ha bár meggyőződése mást diktálna is. A miniszterelnök tehát méltán tartotta feleslegesnek, hogy az ország óhajait a kiegyezési tárgyalásoknál kipuhatolja és érvényesítse.

És bár a magyar kormányok mindig meghajolnak az osztrákok követeléseinek előtt és a közjogi kiegyezés óta egyebet sem tesznek, mint hogy Ausztria érdekeinek hazánk legvitálisabb érdekeit feláldozzák, ime, most hiteles értesülések szerint a gazdasági kiegyezés válságra jutott és, úgy látszik, hogy a differenciák ezen esztendő végéig kiegyenlíthetők nem lesznek. Valószínű, hogy az osztrák vakmerőség ezuttal már oly magas fokra hágott, hogy azt még egy magyar kormány sem elégíthette ki. De bármilyen legyen is az indok, annyi bizonyos, hogy ha a kiegyezés csakugyan nem jön létre, úgy a törvény értelmében előáll az önálló vámterület jogi állapota és akkor meg kell tenni az ország-

nak az előkészületeket, hogy az önálló vámterület alapján rendezkedjék be.

És az ország egy szebb jövő biztos tudatában, a gazdasági előhaladás és erősödés auspiciumaival mellettel lelkesedve várja, hogy önálló vámterületünk legyen. Hiszen évtizedek bőséges és szomorú tapasztalatai bizonyítják, hogy a közös vámterület az országot a gazdasági romlásba vezeti. Eltekintve azon megbecsülhetetlen erkölcsi és etikai előnytől, mely a nemzetre a gazdasági önállóság által háramlik, kétségtelen, hogy egyedül az önálló vámterület az, melyen ez az ország gazdaggá és erőssé lehet.

Ma a közös vámterület mellett Magyarország Ausztriának valóságos gyarmata, hol az osztrák kereskedelem és ipar szedi a bőséges gyümölcsöket. Ausztriának régi, fejlett kereskedelmével és iparával a mi zsenge kereskedelmünk és iparunk nem versenyezhetik és természetes, hogy Ausztriának szabadon beözönlő kereskedelmi és ipari termékei megölik csirájában a magyar kereskedelmet és ipart. Hiába beszélnek itt iparfejlesztésről, iparvédelemről; hasztalanul anketkeznek, gondolkoznak, tervezgetnek, míg önálló vámterület nem lesz, addig Magyarországon sem ipar, sem kereskedelem nem lehet. Az a jelentéktelen támogatás, melyet az állam néha-néha egy-egy ipari vállalatnak juttat, oly csekélység, mint

TÁRCA.

Kossuth Lajos

100-ik születése napjára. *)

Mécses voltál egykoron még, szabadságnak lángja.
Ott pislogtál egymagadban a monoki házban,
Száz év előtt gyulladt ki el nem alvó fényed —
Száz év előtt ott gyújtott meg Kossuth Lajos téged!
Mi lett abból a mécsesből? fátyla sötét éjben,
Örökös láng a népeknek érező szívében;
Tűz, mely soha el nem alszik, senki el nem ojtja,
Égő nap, amelynek mindig tiszta az égboltja.
Érzés, melytől millióknak megdobban a szíve,
Vallás, melynek minden ember haláláig híve!
Szabadságnak nagy csillaga üdvözölünk Téged,
Száz esztendősi égi hollygónk küldd hozzánk le fényed!
Árva volt a magyar nemzet, nagyon soká árva,
A szabadság lánczra verve az ő otthonába!
Hiába termelt a róma, másé volt kalásza,
Bányáinkban az aranyat idegen kéz ásta;
Zsellérré lőn Árpád népe idegen szolgája —
De szomorú és fájdalmas gondolni is rája!
Ekkor aztán a magasból az isten lenézte,
Leküldötte angyalát a magyarok földjére,
Hogy idelent csodát tegyen, megmentse a népet,
S szállt az angyal, amíg végte egy házba belépett,
Ahol keresztelést ültek jámbor hívek épen;
Szólt az angyal, az ünneplő sereghez ilyképen:

*) A Kossuth ünnepélyen a színházi díszelőadással elszavalt és lapunk múlt számából helyszüke miatt kiszorult remek költeményt itt közöljük.

„Nagy Hadúr, a trónusáról letekintett rátok,
„Hogy honotok magatoknak visszahódítsátok“
„Szentté tette ezt a bölcsőt, melyet körülálltok,
„Ő lesz egykor: Kossuth Lajos a ti profétátok!“
És az angyal a kisdiednek ajkát megcsókolta,
A mennysorság minden báját oda varázsolta,
Rózsahullás, május illat töltötte be a léget,
Mintha megifjodott volna az egész természet.
A jövőnek büvös képe, szabadságnak harca,
Millióknak ébredése, ellenség kudarcza,
Honfiabránd, honszerelem, hősök hulló vére,
Az utolsó kirohanás a nagy csatatérré!
Együtt voltak mind e képek ott a bölcső mellett,
Áldották a jelenvoltak azt a dicső percet,
Amelyben Ő megszületett, ki e hont megóvjá,
Jobbágyak és rabszolgáknak felszabadítója.
E szabadság apostola, a nép édes apja.
Kinek neve belenyúl a késő századokba;
Kit az egész világ csodált s mill'jók ünnepeltek,
Kinek egyetlen szavára megmozdult a nemzet,
Ki a földből varázsolta ki nekünk védő kardot,
Aki sötét utainkhoz égő fátylát tartott!
Szállt az angyal, visszazállt fel a magas égbe,
Száz év múlt el azóta, hogy ő oda tére,
Száz év alatt mi nem történt, csoda, hogy megéltünk,
Hős csatákban hányszor omlott honunkért a vérünk!
Égő harc a szabadságért s nemzetölő béke,
Nem tudni, hogy melyikük volt súlyosabb a népre
S mégis felvirult e nemzet, magát fel nem adva,
Mindig ott volt szemé előtt az ő édes apja,
Kinek neve varázsigé, csodákra hívta,
Van-e olyan magyar ember, ki ne állna talpra?
Amikor Kossuth Lajos neve cseng fülebe, —

Olyan ez, mint szívet rázó Rákóczy zenéje!
Olyan, mint a viharzúgás s tenger morajlása,
Mint a villám, mely a magas felhőket bejárja,
Bosszúnak és Igazságnak csodás vegyülmése,
Akit Hadúr küldött hozzánk igazságtéveszre.
Mert igazság volt, amiért elhullott a vérünk,
Ha el is pártolunk tőle, mégis visszatérünk
A mi erős védelmünkhöz, Kossuth szelleméhez,
Nagy nevének bübájához, varázs erejéhez,
Amelytől a csaták tüze fellebben magasra,
Amely névért bármelyikünk életét odaadja,
Amely névben benne rejlik Magyarhon védelme
És amelytől most is retteg ellenségünk seregé!
Jőjj le újból száz év után Égneke megbizottja,
Kerepesi temetőben szállj le egy sírdombra:
Szent e hantnak minden pora, virágokkal telve,
Ott nyugoszik Kossuth Lajos immár megpihenve,
Dúló csaták és fájdalmas száműzés utána
Visszatérel hidegen bár az ő hazájába;
Hidegen és mereven bár, sirja mégis lángol,
Mintha tüzet szórna lelke át a másvilágból!
Ottan lebeg sirja felett halhatatlan lelke,
Egy szavába kerül és feltámad regimentje!
Sirjában is él közöttünk — szállj angyal hozzája,
Tüzd fel Hadúr koszoruját arra a fejfárra!
És ti mill'jók, akiért Ő lelkét odaadta,
Menjetek el a szent sírhoz zarándokutakra,
Hegyről-völgyről vigyétek a legszebbik virágot,
Hogyha ottan imádkoztok, lenéz Isten rátok,
Meghallgatja fohásztokat: óvd meg mi hazánkat,
S áldd meg Uram porában is mi Kossuth apánkat!

Csillag Károly.

egy csöpp a tengernek végtelen vizében.

De téves felfogás az, mintha a földművelési érdekek ártalmára volna az önálló vámterület. Sőt ellenkezőleg. Első sorban is figyelembe kell vennünk, hogy akkor, ha az önálló vámterület folytán fejlett kereskedelmünk és iparunk leszen, az országnak nem kell arra törekednie, hogy a termények exportjára dolgozzék, mert a fejlett ipar a föld terményeit itthon is értékesíthetőkké teszi. Ugyanis nagyszabású, jelentős iparhoz számos munkáskéz szükséges és így a fogyasztás mérhetlenül emelkedik, de másrésztől feldolgozás tárgyait képezik a gyár- ipar által mindenféle formában a termények. Helytelen, célzatosan és rosszakaratulag hirdetett érv az, mintha azon esetben, ha a vámsorompókat felállítanók, elvesztenők azt a fogyasztási területet, melyet ma Ausztria képez Terményeinket másfelé is értékesíthetjük és terményeink árára nem is az Ausztriával való gazdasági közösség vagy az önálló vámterület van befolyással, hanem a szállítási eszközök hatalmas fejlődése folytán az egész világon a termelés eredménye és a termények árhullámzása és alakulása.

Látjuk is, hogy az egész országban a kereskedelmi és ipari kongresszusok éppen úgy, mint a gazdaértekezletek egyaránt követelik az önálló vámterületet és a közös vámterületet csak azok pártolják, kik ezen gazdasági kérdést politikai szempontokból bírálják és az Ausztriával való közjogi kapcsolatot semmiképpen gyengíteni nem akarják. Pedig politikai szempontból is az önálló gazdasági berendezés az önálló államiság egyik attribútuma és csak óriási gazdasági előnyök indokolnák a gazdasági önállóság feláldozását. De bolond egy állapot, hogy midőn évről-

évre hanyatlik Magyarország gazdasági ereje a közös vámterület mellett, még ragaszkodjunk a közös vámterülethez. Ha csakugyan úgy lesz, boldog napja lesz hazánknak, midőn életbelépteti az önálló vámterületet.

Dr. Nagy Sándor.

Gyászmagyarkák.

Csupa ragyogás, csupa fenség volt ez az ünnep!

Rég sirba szállt harcos seregek szel- lemtáborai támadtak elő nagy történelmi multunk ködülte tetemhalmaiból, hogy a távol idők párázatos levegőjének nagyító perspektívájában megnőtt alakjaikkal erősebb dobogásba hozzák sziveinket.

Vad rohanással száguldottak keresztül felettünk Atilla világot taposó hun lovasai, — ellenállhatlan erővel zúgtak el fejük felett honalapító Árpád győzhetlen daliái, — az elkeseredés rettenthetlen elszántságával törtek elő Rákóczy szűzmáriás-zászlós, labancgyűlölő, harcra termett, kemény kuruc ezredei, — és a hazaszeretet lángoló pirjával arcukon, a törhetlen bátorság merész ragyogásával szemeikben nyomultak elő a szolganemzetek fiainak véréből csepegő szuronyikkal névtelen félisteneink, Kossuth katonái, a honvédek, babérovezte csákóikban, az imádott trikolor alatt.

Eljöttek ők, hogy megtisztítsák Magyarországot egét a visszavonás és pártoskodás erőt megosztó, lelkesedést apasztó, ünneprontó fellegeitől, hogy helyet csináljanak vérelel szerzett, vérelel megtartott hazánk firmamentumán a honszeretet feltörő biborvilágának.

Felkeltek, eljöttek, mert itt kellett lenniök, — hiszen közös édes apánknak, a szabadság Istentől küldött angyalának,

a nemzet hozzájuk, a csillagokig magasztalt bálványának, Kossuth Lajosnak századik születésnapját ünnepelte az el- árvult édes haza!

És a hazafias szívek mámoros derüje felcsapott az ég örök kékségébe, bevonta azt a parosizmusig fokozódott lelkesedés hajnalragyogásával.

* * *

Ünnepnek tekintette, ünnepül, *nemzeti ünnepül* tartotta e napot szegény és gazdag, előkelő és alacsonyorsú, minden hű fia e hazának, gyermektől az aggig.

És a bajai úri Casinó nem ünnepelt!

Mintha csak a holdból pottyant volna ide közénk, miről sem tudva, mivel sem törődve játszott, tovább kis kártyapár- tiit ez a fillérres Monte-Carlo!

Közönyös, hideg, szenttelen volt a Casino, mint más szürke napokon és nem akart tudomást venni arról, hogy egy világra szólóan örök emlékü nap évfordulóját jelezte az egyetemes törté- nelem nagy óramutatója.

Tudták hogy nem pártünnep ez, ha- nem a szabadságot és hazát forrón sze- rető *egész* magyar nemzet glóriás ünnepe, — távol maradtak mégis! Az elnök egyedül jelent meg.

De tegyük fel, hogy azok az urak nem tudnak distingválni, tegyük fel, hogy Kossuth Lajos nevének, tettének, munkásságának, érdemének dicsőítését nem tudják elválasztani a Kossuth-párt dicső- ségétől s mondjuk, hogy ezt az ünnepet a Kossuth-párt ünnepének tekintették: valjon nem kellett volna-e nekik mint hazafiaknak, mint a magyar nemzet egyenjogú és egyérszű tagjainak velünk együtt ünnepelniök? Nem mindegy-e bármely egész alatt ünnepeljük a szabad- ságot, mely csak egy lehet?

Avagy ez iránt a párt iránt való ellen- szenvüknek hazafiságuk alá van rendelve?

A szemesei vadászat.

Itta: MARS.

Uj járásfőnök került M... ra. Elődjén tul kellett adni, mert úgy járt, mint ama mesebe- li darab, melyet Jupiter kinevezett királynak s melynek fenséges hátán a békák megindító impertinentiával ugrándoztak, tönkre silányitva minden uralkodói méltóságot és hivatalos tekintélyt.

Előléptették tehát — kerületi főnökké, ki- nek ugyan nagyobb a gyászsija, de kevesebb a dolga s így kevésbé veszélyezteti a köz- ügyek és hivatalos teendők rendes menetét.

Rosz nyelvek ugyan azt rebesgették, hogy állást kellett teremteni egy férfunak, ki vélet- lenül atyafiságban volt a tartományfőnök adla- tussával s mivel még ez atyafi kedvéért sem lehetett a tartomány közigazgatási térképét új vonalakkal behálózni, könnyen érthető méltá- nyosságból a tisztelettel föntemlített módon oldották meg a szükségessé vált üresedés kérdését.

Történt pedig a dolog úgy, hogy a huszár- kapitány urnak — az adlatus boldog atyafi- jának — ezredénél elkövetett csinyjei miatt — melyek nyakig rántották passíváinak hul- lámzó tengerébe s melyből már nem tudott kievickélni — egy szép napon tisztázták hely- zetét s »menni vagy — menesztetni« — e kettő közül kellett választania.

Ő pedig nem lévén barátja az ilynemű igék szenvedő formájának, — bölcsen az első mel- lett döntött és — ment.

E csekély körülmény azonban nem változ-

tathatta meg a természet rendjét, melynek törvényei szerint nincsen megsemmisülés, csu- pán átalakulás s így atyafisága révén az ex- huszárkapitány ur is a protekció lombikjában csakhamar járás főnökké vedlett át.

Ez volna tehát az új járás főnök bevonu- lásának előzménye s most tulajdonképpen ama jól elcsépelelt közmondásnak kellene következ- nie, mely szerint Isten nemcsak hivatalt, hanem észt is ad hozzá, mindazonáltal ne akarjunk egyelőre az események elé vágni.

A járás új feje — méltóságának nemes tu- datában lelkes hévvel és komoly buzgalom- mal látott munkához, hogy megint a rendes vágányba zökkentse a közigazgatásnak ká- tyuba jutott kerekét; nagy tisztogatást rende- zett, mint a jó háziasszonyok ünnep előtt s a járásban csakhamar érezték egy vasmarok nyomasztó súlyát, mely hozzá volt szokva kardlappal és ostorsuhintásokkal biztatgatni remondáit s a rajtok ülő huszárokat.

A konakban csupa komoly, hivatalos arcu férfiak voltak láthatók, kik gépiesen, felgyürt karokkal és lelkiismerettel bonyolították le teendőik egyszínű fonalát, hogy behálózzák vele a békés békák életét s e békák szent félelemmel huzódtak össze, panaszkodva kez- dettek kuruttyolni s a gyöngébbek kebeléből titokban nem egyszer tört ki a fohász: »Oh Jupiter, add vissza nekünk a — fadarabot!«

De ez mitsem használt, mert béka kuruty- tyolás nem hallatszik menybe, vagy jobban mondva oly hatalmas hangfogó tompítja e kuruttyolást, mint az atyafiság!

Különben igazságtalanság lenne állítani, hogy a konakban nem lett volna raktáron mindennemű jogorvoslat, — csak hogy ennek enyhét adó tapasztat oly erélylyel ragasztották a fél sértett érdekeinek tátongó sebeire, hogy örök időkre elment a kedve tőle.

Szóval kuruc világ járta.

Herculesi munkái közepett azonban régi kedvteléseiről sem mondott le a főnök ur. Le- gény ember volt s így szabadidejét többnyire azoknak szentelte.

Midőn Rumában szolgált a Hadik Huszá- roknál, bő alkalma nyílt vadászfegyverével bebarangolni Szlavónia regényes erdeit s háló szobájában nem egy hatalmas aggancs és medvebőr hirdette vadászsikereit.

Még nagyobb előszeretettel vadászott azon- ban ezeknél nemesebb vadakra — szép asszo- nyokra, melyeknél ép oly szerencséje volt s a jó rumaiak ma is csodás dolgokat mesélnek kalandjairól.

Ki vehetné hát rossz néven, ha üres órát M... on is e kettős vadászattal töltötte ki. S szaporodtak a medve bőrök s szaporodtak az — aggancsok is . . . . .!

Egy zimankós februári napon a konakban egy férfiú jelentkezett kihallgatásra a főnök urnál.

Az előszoba korlátlan uralója — egy konfi- dens egyenruhás hivataloszolga bejelentette a jöve vényt, annak rendje és módja szerint, — nem mulasztván el egyszersmind egyéniségé- nek teljes súlyát is latba vetni, hogy véden-

De hát köztudomású, hogy hivatalosan nem a Kossuth-párt rendezte ezt az ünnepet! Rendezte Baja város egész közönsége. Fel lett kérve részvételre minden testület A Casinó is. És részt vett benne minden korporacio, — csak a Casinó nem!

Ablakai alatt vonult el a lelkesült körmenet s vártuk a csatlakozást! Hiába!

A kétségbeesett unalomnak, a kimerült kíváncsiságnak, a csöndes butulásnak a karikaturáját jelképezte a Casinó épület, üres ablakaival.

Mi volt ez az ünnepléstől való merev tartózkodás? Bemutatása az uralkodó Habsburg ház iránt való lojalitás gerincgyakorlatának? A magas miniszterium szolgálalkü utánczása talán? Avagy a gomblyukak szkabiesének epidemikus megnyilatkozása?

Miért álltak félre? Beismerése volt ez talán annak, hogy a mi felvonulásunk a magyar szabadság geniusának fényes diadalmenete volt, melynek újból az oda nem való szolgálhadnak — mely képzelt tekintélyek uszályát hivatásszerűen hordozza, — el kell pusztulnia?

Avagy talán szemet szűrt és zokon esett az uralkodó klikk hű csatlósainak, hogy mi, a 48-as Kossuth-párt is közreműködtünk? Talán nem tetszett az ünnepség rendezése körül kifejtett agilitásunk, mely elejét vette annak a szégyenteljes helyzet bekövetkezésének, hogy az egész ünneplés ellapuljon, törpévé zsugorodjék s végleg elposványosodjék!?

De bármilyen legyen is az ok, ferde és helytelenítendő egy vezérszerepre hivatott Casinónak illetően való viselkedése; mert ennek más gyümölcse nem lehet, mint a képzelődés talaján felbur-

jánzó társadalmi bógánckóró, melyet a pöffeszkedés szennyvizével locsolgatnak s melyen csak az elfogultság szamarai élösködhetnek.

Mert ha a 48-as Kossuth-párt volt az oka a diplomatikus félrevonulásnak, akkor megtudjuk érteni azt, hogy a *Casinó klikk-tagjai* elfordították tőlünk savanyura vált arcaikat; nem ereszkedhetek le ők, a talmi arisztokraták, közénk „a rongyos csőcselék“ közé, mely innen-onnan egy éve lesz, hogy hyperloyalis hátukhoz verte fekete-sárga nyelű trikolorjukat!

De semmiképen se értjük távolmaradását azoknak, akik klikk fegyelem alatt nem állnak, s a kiket a polgári és vallási egyenjogusítás helyezett mostani állapotukba.

Nem lett volna szabad elfelejteniök, hogy annak a férfiúnak az emlékét ünnepeltük, aki mint második Messiás szállt le közzénk, s aki égi mannaként hozta el nekik a nem várt, nem is remélt szabadságjogokat, s hogy a Casinó előtt elvonult ünneplő polgárok elődei ontották vérüket, dobták oda vagyonukat, áldozták életüket azok kivívásáért.

Avagy azt hiszik tán, hogy holmi nagyralátó, fölfelé kapaszkodó klikkalakok végezték azokat a titáni csodamunkákat? Nem! egyszerű egyenjogú polgárok voltak ők, mert akkoriban a születés nemességének az értéke nagy krizisen ment át s a nemességet a szíven keresték, nem a kutyák bőrén!

Jó lett volna hát a nép közé elegyedni, urak, s osztentációval mutatni meg, hogy „íme itt vagyunk, veletek érzünk, egygyek vagyunk a szabadságban és a haza szeretetének nemes versenyében“.

Mert ám Szutrély-Coriolán ur mondhatja a népre, hogy „Hitvány kutyák,

kiknek lélekzetét úgy gyűlölöm, mint a büzhödt mocsárt“ — ő neki, úgy mondja, a mult választás óta nagy oka van erre, de mások bátran megszoríthatják a szorgalmas munka arany termő patinájától barnult becsületes polgárkezeket akkor is, mikor nem pénzt hoznak.

A gyászmagyarkák dühös fogcsikorgatásuk közben kimutatták a foguk fehérét: akkor kedves csak nekik a nép, ha bőven fizet s választás idején, ha velük szavaz; egyébként „rongyos csőcselék“ a neve, melyet kerülnek, mint a pestist

* * *

Megünnepelte szeptember 19-ikét minden bajai tanintézet, megülte a bajai tanítóképezde is — de majdnem teljesen titokban, szinte lopva, nehogy a nagyközönség részvétele a *valóságban* is nyilvánossá tegye azt.

Sohse hallottuk, hogy a közönségre számító, nyilvánosság elé szánt, tanintézeti ünnepélyt reggel 8 órakor tartják!

De hát az intézet óvatosan körültekintő directora így tartotta ezt hazafiságával megegyezőnek. Fiat piscis!

De semmiképen sem hagyhatjuk szó nélkül, semmiképen sem helyeselhetjük az igazgató úrnak azt a rendelkezését, mellyel az intézet növendékeit eltiltotta a Kossuth arcképes érmek viselésétől és a nyilvános ünnepségeken való részvételtől.

Miniszteri rendelet?

Ugyan! Hisz Budapesten az iskolás gyermekek tanáraik vezetése alatt hazafias dalokat énekelve vonultak végig az utcákon és örömkönnyek közt tapsolták meg őket! — Vagy ott talán másik Wlasics miniszter rendelkezik?

Ennek az intézetnek a növendékei

bebocsájtatást nyerjen, lévén az egy közismert, tekintélyes és pontos adófizető polgár.

E pártoló előterjesztésnek köszönhetette a pontos adófizető polgár, hogy a főnök volt kegyes őt legmagasabb színe elé bocsájtani.

«Nos, mi baj!?» — förmedt rá a járás feje, «ellopták a kecskéjét, elszántották a mesgyéjét vagy fölguyjították a házat?!» — Nos — ki vele, mit akar?!»

Szelid, jámbor bosnyák volt az istenadta, (most sül ki, hogy Boszniában történt a história.) Nehezen lehetett kihozni sodrából, de ilyen fogadtatásra ő is érezte vérét pezsegni erejében, nagyokat nyelt s csak ügygyel bajjal tudta vissza fojtani fölháborodását, mely ellen még a legpontosabb adófizető polgár sincs mentesítve.

Jó, becsületes, vonagló arca tehát megint nyugodt lett — nagy uraknál talán ez a szokás — gondolá magában s csak félig csukódott pillái alól sugárzott ki valami perzselő tűznek a fénye.

«Jó uram — kezdé aztán alázatos hangon» — «Allah nagy s mohamed az ő profétája» s e proféta szakállára esküszöm, hogy szeretem a feleségemet!»

«Mi közöm nekem ehhez» — rivalt rá ingerült hangon a főnök ur, — ha egyéb mondani valója nincs, úgy ezért kár volt ide tolnakodnia!»

«Jó uram!» folytatá aztán a jámbor muzulmán — «Mohamed törvényei megengedik nekünk, hogy több feleséget tartsunk, de nekem csak egy van, s ezt az egyet annál jobban szeretem!»

»Nem vagyok kíváncsi Mohamed törvénye-

ire s nem vagyok kíváncsi, hogy magának hány felesége van» — tört ki türelmét veszve az exhuszárcapitány ur — »ha maga ittas, úgy maradjon otthon s feküdjék le s ne hozzon Mohamed nevére ilyen gyalázatot.»

«Uram! Csak egy feleségem van — ismétlé a proféta követője — »de arra senki sem veheti szemét büntetlenül!»

»Nekem akar szólni e fenyegetés!» lihegett dühbe borulva a járás mindenható ura — azonnal megértvén ellenfele célzását, mely legujabbkeletü kalandjára vonatkozott, »kiddobatlak mint egy kutyát!» tette hozzá, aztán csöngetett szolgájának s ígérését azonnal be is vátotta. — — — — —

Pár nappal később könnyü szánkóban nagy vadásztársaság sikamlott tova hórétéggel borított országuton. — A csörgők zaja harmónikusán vegyült az utmenti táviró sodronyok mélabus zugásába, melyek között a fagyos éjszakai szél panaszos vonaglással száguldott keresztül, mintha fájna, hogy az éles vasfonalak testébe vágódnak.

Kora reggel volt, a felkelő nap sugarai halvány rózsaszín lepelt borítottak a végtelen hómezőkre, s beleütödvé a csillogó jegecekbe, mirriadni szikrát csaltak ki belőle.

Tíz óra tájt célnál volt a társaság.

Egy hatalmas fensikon óriási erdőségek terültek el, melyek csak úgy hemzsegték a vad-disznóktól. E fekete sereg vakmerőbb példányai nem ritkán az erdők alatt elszórt házesportok közé is vetődtek, nem kis rémületére a békés lakóknak.

Az erdők voltak kedvenc vadász területei a M . . . . . i uri vadászoknak.

A villásreggeli után nemsokára fölhangzott a hajtók éktelen lármája, melyet az erdő féltelmetesen vízhangzott s a nimródok mind-egyike a maga posztján állt, izgalmasan lesve a rőfögő fekete zsákmányt.

A láthatáron egyszerre egy sötét pont tűnik föl, mely gyors mozgásban közeledik a vadászok felé, majd egy hatalmas vadkan képében alakot ölt s veszett iramlásban csörtet előre.

A járásfőnök ur, ki éppen szemben állt a vaddal, vállára szegzi fegyverét, — egy dörrenés s a vadkan vérében fetreng a havon.

Pár pillanat múlva egy másik dörrenés, a főnök ur homlokához kap s aztán hanyat elterül.

Egy közeli bozót mögül vékony füstfelhőske gomolyog ég felé s e bozótból egy sáppadt arcú férfi lép a halálra rémült vadászok elé.

Arevonásai nyugodtak, — csak félig csukott pillái alól sugárzik ki egy perzselő tűznek vad s diadalmas fénye.

»Szerencsés vadász volt, de én is tudok célozni, — s most uraim — itt vagvok!» — csak ennyit szólt és eldobta fegyverét.

Negyedóra múlva szomorú vadásztársaság haladt lassan a város felé; a nap már magasan állott, a végtelen hólepel még mindig szórta mirriadnyi szikráit s a szél is sivitva száguldott végig a zugó távirósodronyok között, minden úgy volt, mint pár órával előbb, csak az egyik szánkóban széles takaró borított valamit, egy másikban pedig egy villogó tekintetű férfi ült, keményen vasba verve — mozdulatlanul.

pedig, akiket a tilalom sujtott, nem gyermekek már, de pályát választott komoly ifjak, kik a jövő nemzedéket nevelni hivatvák!

Micsoda példával, miféle impressiókkal lépnek majd ezek az életbe ki, minő fogalmakat alkossanak maguknak a szabadságról, ha szabad Magyarországon, a szabadság ünnepén a szabad szellem elnyomásának rabigáját vetik a nyakukba saját tanítóik!?

Nem suba alatt szokás rendezni a nyilvános ünnepeket és nem ér a véka alá rejtett hazafiuság semmit.

Tűzszlop a hazafiuság, melynek lángnyelvei a szivekből csapnak ég felé, hogy bele világítsanak az igazság fényével azoknak a lelkébe is akik a lelkesedés, az önfeláldozás magasságáig maguktól felemelkedni nem tudnak.

Nem a fal mellett, az árnyékban settenkedő pórázos eb a szabadság szeretete, hanem hatalmas, rettenthetlen oroszlán, mely merészen, kihívóan tekint ellensége szemébe.

Igaz, sajnálta, visszavonta később azt a balkéztől eredt. fonák intézkedést az igazgató úr, de kétes, vajon letörülte-e ezzel a hazafias gondolkodásán esett foltot?!

De hát miért is tette ezt az igazgató ur, ugyan miért? Felebbvalói tetszésére vadászott tán? Avagy a kenyerét féltette? Semmitől se tartson, ilyenért jó pedagógustól nem veszik el a kenyeret!

De ha ezt a kenyeret a saját hazafiaságának a melegénél kellene sütnie...

* * *

Fény szüli az árnyat.

Az ünnepség nagy sikere mutatta meg a részt nem vevő ünneprontók hazafias érzésének a fogyatékos voltát.

Az ünneplők magasztos örömeinek ragyogása árulta el sokak lelkének sivar szürkességét, azt a szürke ködöt, mely éltető levegője az indolenciának, gyilkosa minden sikernek.

Összefacsarodik bennünk a szív ennek a közönynek a láttán és fájdalmas dobbanása nehéz ütéssel gyötri agyunkat.

Hisz oly kevesen vagyunk, hogy Széchényi szerint még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.

De gyászmagyarkák azért még sem kellenek!

Aki Kossuth érdemeit nem becsüli, aki a hazát, a szabadságot rajongással szeretni nem tudja, szeges korbáccsal kellene végig verni azon, hadd serkeden ki bőre alól a fekete-sárga salak.

Gyenge, dissonáns hangocskák nem ronthaták meg a lelket emelő ünnep harmóniáját, elvesztek azok a hazafias nagy hozsannában.

Dr. —y.

Jogos panaszok.

Vettük az alábbi sorokat, melyeknek igazságához és alaposágához szó nem fér és mi részünkről teljes meggyőződéssel osztozunk a bennük foglalt jogos kívánalmak sürgetésében.

A levél szövege a következő:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kérem sziveskedjék becses lapjának legközelebb megjelenő számában az alább következő sorokat *szórol-szóra* közzé tenni:

Tudomásom szerint Józsefváros és Istvánmege Baja város területéhez tartoznak. Eb-

ből tehát az következik, hogy lakói nem csak mindazon köteleességeket tartoznak teljesíteni, melyek a város lakóira törvényesek, hanem egyszersmind élvezik azon jogokat és kiváltságokat is, melyek városi polgárságuknál fogva őket megilletik.

Kötelezve vannak tehát a többek között arra is, hogy a vagyon és személybiztonság végett főtartott rendőrök díjazásához megfelelő arányban hozzájáruljanak. Ezt meg is teszik szegények! De az már más kérdés, hogy vajjon a megfizetett rendőrök utánna néznek-e annak, hogy e városrészek lakóinak úgy életük, mint vagyonuk biztosítva legyen. Erre a határozott felelet sajnos a következő: »Nem!«.

Itt olyan hallatlan állapot uralkodik, hogy egyetlen rendőr sem jár erre. Ezt tapasztalva önkéntelenül azon gondolatra jön az ember, hogy nem is Bajához tartoznak e területek, hanem a szomszédos Szt.-Istvánhoz. De nem! ez teljes lehetetlenség! Hiszen Szt.-Istvánon igaz, hogy kevés rendőr van, de mégis akár merre jár az ember itt is, ott is lát közülök egyet-egyét. Tehát ha ide tartoznának, akkor ezekre is felügyelnének.

Azt hiszi tehát a boldog halandó, hogy Józsefváros és Istvánmege nem tartoznak sehova! Hanem ez két olyan független, önálló állam, melyekben oly jó emberek élnek, kiknek sem rendőrségre, sem pedig katonaságra nincsen szükségük. E téves hitben azután így okoskodik: »Személyem biztos, vagyonom biztos, nyugodt lehet éjem, nappalom.« Azonban e kegyes valótlanossággal nem sokáig ámíthatja magát. Mert ha éjjeli álmából hirtelen irtózatossá zajra, kiabálásra, éneklésre, bezúzott ablakok csörömpölésére, a részegek egymásnak osztogatott ökölesapására fölriad, azonnal rájön a helyes valóra. Hopp! Megvan!!! Józsefváros és Istvánmege Bajához tartoznak! Miért? Azért, mert máshol ilyesmi meg nem történhetik, csak éppen Baján. Csak itt lehet szabadon ölni, gyilkolni anélkül, hogy egyetlen törvényes intézkedéssel meggátolnák azt.

Hát hol vannak tulajdonképpen ezek a rendőrök? Mert nem csak a veszett városrészekben nem láthatók, hanem egyáltalán sehol sem lehet őket látni. A városháza előtt még ácsorog néha egy-kettő a főbejártnál, de csak a Szentháromság-tér felőli oldalon. Azon a felén ellenben, mely a Ferenczrendiek templomára néz, soha egy sincs. Ott még nappal is ölhetik, gyilkolhatják egymást az emberek, mint a hogy már meg is tették, ezt már a másik oldalon nem hallják meg.

A többiek bizonyosan az irodában dolgoznak! De mért foglalkoztatnák őket ott? Hiszen van elég irnok! Azonkívül a rendőrök nem is azért vannak, hogy írni tanuljanak, hanem hogy folytonosan utánna néznének annak, hogy valamelyik polgár élete, vagyona nincse veszélyben.

Már azt is gondoltam, hogy mivel már több ízben erélyes felszólalások történtek a bor és a tejnemű cikkek hamisítása ellen, a rendőrök összeszedték a műborokat, hamis tejet, tejfelt, túró és vaját, elzárkóztak s kémiai vizsgálat alá vették, hogy kiderítsék, milyen vegyi összetételekből állanak ezek az ehetetlen és ihatatlan ételek és italok. De mivel a bor éppen olyan rossz mint azelőtt volt, a tej, tejfel, túró és vaj pedig még rosszabb, hát vagy nagyon kevés kémiai tudománnyal bírnak a rendőrök, mit nem is lehet csodálni, vagy pedig nem is tettek lépéseket a hamisítások megszüntetésére.

Pedig kár, nagyon kár komolyan föl nem lépni ez ügyben. Mért irattak hát akkor azon cikkek? Talán csupa szórakozásból? — Dehogy! Nagyon is alapos okok indították arra az írójukat, de mindannyiszor eredmény nélkül hangzottak el a pusztában a fölkiáltások, csak bensőnkben találva visszhangra. De ez nem használ semmit!

Azért tehát igen szépen kérem a tekintetes Főkapitány Urat, szivlelje meg a dolgot s küldjön erre legalább egy rendőrt, csak egyszer, csak mutatónak, hadd lássanak ezek az emberek is rendőrt. Azután rendeljen ki néha éjjeli szolgálatra is egyet-egyét a korezmából hazatérő részeges »hangász« urak megfékezésére. Mert ezek a »hangász« urak, kik ordításokkal majd megsiketítenek bennünket, olyan vitéz katonák, hogy rendőrt látva hirtelen el-

némulnának s bizony, bizony még meg is süvegelnék ő magasságát.

H.

Az adókető bizottság.

Az adókető bizottság f. hó 29. és október hó 1-je közti napokon a III. oszt. keresetadó alá eső alábbi adófizetők adóját veszi tárgyalás alá:

Temetkezési vállalkozók:

1902. szept. 29.

Kellner Ida 50, 30 kor., Eckert Gyula 120, 50, özv. Fogt Alajosné 160.

Tojás-, vaj-, túró- és tejfel-kereskedők:

1902. szept. 29.

Scheidl Benő 10 kor., Klazsán Károlyné 10, Belágyi Józsefné 11, Weisz Sámuel 12.

Tollkereskedők és rongykereskedők:

1902. szept. 29.

Niedermann Dávid 12.80 kor., Eisenberg Lipót 20, Krausz Ignácz 27, Weisz Náthán 24, Strasszer Mór 72, Hajduska Mór 45.80, 80, Welljsch Géza 86, Pollák Adolf 6.

Ujságszerkesztők:

1902. szept. 29.

Erdélyi Gyula 10 kor.

Üveg-, porcellánkereskedők:

1902. szept. 29.

Neustadt Mór 39 kor., Grünwald Izsák 156, Schnetzer Ernő 87.

Ügynökök:

1902. szept. 29.

Rasztits Ernő 7 kor., Schnetzer Ferencz 9, Bálint Márton 10, Engelman József 16, Stein Jakab 14, Rosenberg Ignácz 15, Sziklai Illés 16, Kádár Sándor 16, Kohn Jakab 17, Grosz Ábrahám 20, Fuller Sándor 12.60, Schön József 20, Fischhoff Miksa 22, Kohn Jakab 12, Lusztig Miksa 24, Spitzer János 28, Mittler Samu 29, Ripp Ignácz 32, Fried Ármin 23, Timpauer György 34, Reich Ignácz 58, Buchwald Vilmos 40, Deusch Zsiga 40.80, Fischer Mór 42, Taubner Fülöp 53, Donáth Ferencz 62, Eckert István 62, Hermann Vilmos 65, Hermann Bernát 30, Feuermann Samu 295.50, Pollák Géza 309, Klauber Salamon 50, Braun Herman 24.

Ügyvédek, közjegyzők, birói végrehajtók és becsüsök:

1902. szept. 30.

Bodrogi Gyula 554 kor., Latinovits János 40, Dr. Bérczi Albert 134, Loósz Zsigmond 30, Szutrély Lipót 100, Túri Mátyás 92, Reich Aladár 180, Dr. Nyiraty János 160, Dr. Neu József 179, Dr. Lemberger Ármin 165, Dr. Fischhoff Zsigmond 300, Dr. Klénáncz György 200, Hesser Gyula 252, Dr. Koller Imre 272, Dr. Boros József 134, Dr. Szirmai Vidor 100, Dr. Valentin Emil 182, Dr. Bruck Samu 300, Dr. Hermann Adolf 227.80, Dr. Fehér János 200, Allaga Ottó 125, Dr. Nikolausz Béla 274, Rácz István 5 óra 21, Horánszky László 70, Fehér Géza 95, Tomcsányi Sándor 85,

Vaskereskedők:

1902. szept. 30.

Podvinecz Samu 98 kor., Krausz és Scher 420, Hildenstab Antal 320, Schlezinger Gyula 641.

Zenészek:

1902. szept. 30.

Danki László 9 kor., Schubert Gyula 20, Borza Nándor 22, Rosenfeld Dávid 24.50, Perlaki Sándorné 30, Múke Vilmos 35, Gerhardt Menyhért 35, Dankó Gábor 24, Mau-tschek Antal 70.

Póttárgyalás szerdán, október 1-én.

Színház.

Fatinicza.

1902. szeptember 20-án.

Suppé vérbeli operettjét elevenítették föl ezzel a darabbal, melynek muzsikája telve rithmikával, hévvel, tüzzel, csapongó, magas szárnyalású dallal. Egyik szebb a másiknál és mint gyöngyszemek fűződnek egymáshoz, ezelőtt két évtizeddel extázisba hozta fél

Európa közönségét. És ez volt a Bóccáció után az olasz származású, bécsi talajba plántált Suppének legkiválóbb mesterműve! Elmult idők! Rövid egymásutánban elhaltak Suppé, Milökker, Strausz és az epigonok nem közelíthették meg a mestereket.

Ami magát az előadást illeti, arról legjobb akarat mellett sem szólhatunk a teljes elismerés hangján. Talán az e napra előrehirdetett, »Katalin« hirtelen elmaradása volt okozója annak a precizitás hiányának, amely a bajai közönségben sok emlékezetes operett est után nyomot hagyott és további kíváncsagságokat is joggal támaszt. Ezt az operett előadást tehát korántsem óhajtjuk mértékességnek tekinteni. A szereplők közül egyébként elismerés illeti elsősorban Gerlakit (Dimitrovits) és Németh Jánost (Kancsukoff) Rátkait (Steipán) Falussit (Izzet pasa). Ellenben Némethné (Ivanovna) Baranyai (Golez) sem hangjukkal sem játékokkal nem tudtak a közönségen felülemelkedni. A közönség csak a második felvonásbeli quartetthez (Némethné, Gerlaci, Németh, Baranyai) és a harmadik felvonásbeli sextetthez (Némethné, Gerlaci, Simon, Szabados, Dörner, Földváriné) tudott valamelyest fölmelegedni. A karok működése megfelelő. Különösen Földvárínét illeti dicséret. Kis szólóénekével elárulta, hogy a női karnak ő egyik erőssége. Németh karnagy a nehéz operett betanításával dicséretes munkát végzett.

Aranylakodalom.

1902. szeptember 21. (Délután)

Félhelyárok mellett a Kossuth-ünnep teljes műsorával ismételték meg középszámu közönség előtt.

Mária bátyja.

1902. szeptember 21 (Este.)

Bokor Józsefnek nálunk már ismert népszínműve ment gördülékeny és minden ízében kifogástalan előadásban. Gerlaci (Juczika) a tűzrólpattant pletykás menyecskét művészetének minden kiválóságával ábrázolta és ha idővel hangja erőteljesebbé fejlődik, benne a népszínművek hivatott mesternőre találnak. Szabados Giziben (Erzsike) egy rendkívül hasznavehető, bájos tagját volt alkalmunk a mai est folyamán megismerhetni. Természetességgel, üdéséggel, rugékonysággal mozog a színpadon és bár kisterjedelmű, de édesen csicsergő hangjával gyönyört lop mindenki szívébe. Egyik dalát meg is ismételtette az elismerésben határt nem ismerő közönség. Tarján (Mária) és Baróthy (Gyuri) csak megerősítették azt a jó véleményt, melylyel a bajai közönség művészetükért adózik. Falussy (Miska) énekében, Rátkay (Pista) komikumában ma is gyönyörűségünk tellett. Németh és Tóth Antal, Mihályfi Juliska, Czako, szintén kifogástalanul oldották meg feladatukat.

A képviselő úr.

1902. szeptember 22.

Guthi-Rákosi társszerzőknek inkább szójátékra, helyzetekre, semmint komolyabb cselekményre épített vigjátékán nevetett őszintén, szívből a hétfői szépszámu közönség, de a mely nem is keres igazi tartalmat a Rákosi vignettával Budapestről vidéki körutra induló bohózatokban.

A siker oroszlánrésze Rátkay Sándoré (Bodollay Karesi) volt, aki pompás karrikatúrát hozott a színpadra. Az ő Bodollayja az ő kivételében túlszárnyalja még a társszerzők által képzelte alakot is. Czako (Bodollay Károly) játszott a másik Bodollay routunál, elevenességgel. Tarján (Lili), Németh (Péntek) és Baróthy (Beke) jutottak még számbavehető szerepekhez. Megtették a magukét, amint külön dicsérettel adóznak Mihályfi Juliskának (Eszter), aki könnyezésig kacagtató játékaival nagyban elősegítette a bohózat sikeres megjátszását.

Kurucz Féja Dávid.

1902. szeptember 23.

Herczeg Ferencz Ocskay brigaderosa egy u. n. »kurucz színmű« iskolát alapított. Erre vall az a két színmű iradalmi termék, a mely Ocskay tüneményes sikere nyomában, méltó föltünést keltett. Az egyik Fényes Samu »Kurucz Féja«, a másik Szibenburger »Bottyán Generális« és mindkettő rövid lét dacára általános népszerűségnek örvend. A Kurucz Féját ma mutatták be, még pedig precíz elő-

adásban. Sok a hasonlatosság a Herczeg darabjához, csak hogy míg ezen szüntelenül tomboló harci zaj vonul végig, Kurucz Féját több nyugalom, sok gyöngéd női vonás lengi át. És ámbár szerkezetileg nem oly erős mint Ocskay, mindazonáltal a magyar drámairodalom legjelesebb művei közé sorakozik.

A mai előadáson a címszerepet Baróthy átszotta tudásának minden erejével úgy, hogy az ő Féja Dávidja semmivel sem marad már ismert Ocskay Lászlója mögött. Legnagyobb hatást a második felvonásban érte el, amikor a Tarjannal (Tábori Örzse) játszott jelenetben a szerelem és a harcossági becsület közt kellett választania. Méltó partnere volt Tarján, akinek magas niveauju alakítása szintén élénken emlékeztet Dilijére. És miként Ocskayban, úgy itt is művészi arc és szemjátéka adta meg alakító képességének igaz varázsát. Kulinyi Karolin Féjánét adta kiváló ügyességgel. Szabados Gizi Böskét játszott a ragadó kedvességgel, Falussy pedig Gábor lantost rajzolta ép oly sok becses és művészi vonással, mint az Ocskayban Taricsot. Az összjáték és rendezés ügyessége nagyban hozzájárult, hogy a nagyszámu egybegyűlt közönség, egy igazi művészt emlékébe vitte magával.

Katalin.

1902. szeptember 24.

Béldi Izor és Fehér Jenőnek a múlt évben a Népszínházban zajos sikerű eredeti operettjét mutatták be. Végre egy operett, melynek librettója is, zenéje is magas színvonalu és dicséretet illeti a szerzőket már csak azért is, mert sikerült darabjukkal a léha angol irányzattól a közönség figyelmét részben elterelni és rámutatni, hogy lehet modern operettet írni a könnyed tánczene nélkül is.

Az előadást zsufolt ház nézte végig, mely élvezettel hallgatta a szebbnél szebb indulókat, keringőket ensemblekat. A címszerep Némethné kezeiben volt letéve és ámbár ez a fellépés a szombatinál jóval szerencsésebbnek mondható, mindazonáltal főleg játékában sok kívánni valót hagyott hátra. Sehogysem tudott belemélyedni. Semmi hév, semmi temperamentum játékában. Hangja kivált a felső régiókban tisztán és kellemesen bontakozott ki és az »Édes, édes álom« keringő sikerült elénekléseért meleg tapsokkal honorálták. Gerlaci szép és snájdig Germáin volt és a »Gárdista« indulót oly tüzzel, hévvel énekelte, hogy kénytelen volt megismételni. Szabados Gizi (Anicza) ma újból tanujelét adta fényes tehetségének és a Gerlakival énekelt kettősben kicsiny hangja lágyan, behizelgően tudott ma is érvényesülni. Rátkay (Telmague) elemében volt, mint rendesen. Szigethy, Simon Mariska, Kaposi Irén, Ujvári szédítő ügyességgel lejtett táncukért méltó elismerést kaptak. Az énekkar az ensemblekat elég precizitással adta elő.

A zsába.

1902. szeptember 25.

A francia bohózatíróknál a nóta majdnem egy és ugyanaz és még sem válnak unalmasa, mert a hangszerelésük mindig új és oly érdekes, hogy a figyelmet, az érdeklődést minden esetben fel tudják kelteni. A téma rendszeren a kikapós férj vagy a kikapós asszony históriája fűszerezve a házsártos anyóssal, a családi békét rontó-bontó, mindig mulatságos individuummal.

A Hennequin és Duval bohózatából a Zsábából szintén nem hiányzanak e már jól ismert alakok.

És a Zsába egyike a legbravurossabb technikájú bohózatoknak, melynek kacagtató helyzetei a legmorózusabb embert is képesek felvidítani. Csupa ötlet, csupa jókedvűség anélkül azonban, hogy trágár lenne.

Az előadás egyike volt a legjobbknak, amit a társulat eddig produkált. Az összjáték tempója nem nélkülözötte a gyorsaságot.

Az összjáték éltető eleme Mihályfi Juliska szereplése volt. Prototípusát mutatta be a veje előtt mosolygós, a háta mögött pedig ellenségeskedést szító anyós-typusnak. Játékának minden mozzanata, előadásának jóízűsége, állandó derűs hangulatot árasztott szét a néző-téren. Barisard alakjában Németh János egygyel ismét szaporította a bajai színpadon elért sikerei számát. Ötletesen, könnyed elegánsan játszott a farszított szerepet és

méltán megérdemelte a közönség megismétlődő tetszésnyilvánítását. Pompásan, sok humorral alakította Rátkay a kalandok után vágyó Marseinelt. A vidám hangulat előidézésében jó rész illeti meg őt is, nemkülönben Tarján Irmát (Kolette), Szabados Gizit (Susane), Kulinyi Karolint (Zenobia), Baróthy (Lehuchois), akik jeles összjátékokkal hatásosan idézték elő a bohózat megérdemelt zajos sikerét.

Külön teszünk említést Szigethy Andorról (Theodore) aki ma este egyszerűen felülmulhatlan volt. Kár, hogy ezt a színészt nem foglalkoztatják sűrűbben és a neki megfelelő szerepkörben.

SZ. V.

HIREK.

Plósz Sándor Rigyczán. Plósz Sándor igazságügyminiszterünk f. hó 25-én érkezett meg választó kerületébe Rigyczára, ahol beszámolóját mondotta el választói előtt, akik lelkesedéssel fogadták képviselőjüket. Délután Zomborba ment át, hol mint Latinovics Pál főispán vendége megszállt a megye palotában. Tisztelegtek a kir. törvényszék, ügyészség, megyei és városi tisztikar. A miniszter aztán megsejmelte az igazságügyi palota építésére kijelölt helyeket. Erre vonatkozólag a város polgármestere Hauke Imre a városháza tanácstermébe értekezletre hívta össze a városi bizottsági tagokat.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Gilyányi Artur soproni és Rusz János szabadkai törvényszéki aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

Halálozás. Özv. Stein Mórné szül. Stein Julia urnó, élete 58-ik évében rövid szenvedés után f. hó 24-én esti 11 órakor elhunyt. A halott hült maradványait folyó hó 26-án délután fél 3 órakor helyezték nagyszámu jóbarát és ismerős részvétele mellett az izr. temetőbe örök nyugalomra. Az elhunyt urnóben Dr. Hetényi Pál kir. aljárásbíró édes anyját vesztette el.

Rendkívüli közgyűlés. Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 26-ik napján délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal: 1. A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumnak leirata a bajai állami tanítóképző intézet gazdasági kertjének 2 kat. hold nagy vásártéri területtel leendő felcserélése tárgyában. (Első szavazás.) 2. Kolozsvar sz. kir. város tanácsának meghívója a Mátyás király lovas-szobrának f. évi október hó 12-én megtartandó leleplezési ünnepélyére.

A tárgysorozat 1-ső pontját egyhangulag elfogadták. A második tárgynál Dr. Reich Aladár orsz. képviselő és Dr. Hegedüs Aladár polgármester bizattak meg városunk képviselőivel.

Nagy veszteség érte Donagyó József szabadkai vaskereskedőt. Tegnap üzleti dolgokban Baján járt s ott 22.000 korona készpénzt vagy elvesztette vagy ellopták tőle. Nem tudja hol érthette a veszteség, mert azt, hogy a pénze hiányzik, csak Szabadkán vette észre. Donagyó azonnal jelentést tett nagy veszteségéről egy a szabadkai állomáson, mint a rendőrségnél.

Halálozás. Özvegy Schön M. B.-né urnó e hó 22-én rövid szenvedés után élete 74-ik évében elhunyt. A jótékonyaságáról és szívnemességéről széles körökben ismert urnó halála, a ki a bajai izr. nőegylet alelnöke volt, általános részvétet kelt. Végtisztessége szerdán délután ment végbe. Schön Antal, a bajai kereskedelmi és iparbank igazgatója és Schön Géza, a Schön Antal és Géza szénkereskedő cég belfelgája, édes anyjukat gyászolják az elhunytban.

Bajai atleták győzelme Szabadkán. A »Szabadkai Sport Egylet« atletikai meetingjén, mely szept. 21-én folyt le, városunkat Devics Károly és Koller Ferencz képviselték sikeresen. Devics 100 yardos síkfutásban (egyleti bajnokság) a szabadkai Nagy Sándor mögött másfélméterrel másodiknak, a 400 m. handicap ban pedig harmadiknak jött be s így két bronz érmet nyert. Koller Ferencz győzött a 400 m. handicap-ban és az összetett versenyben (távolugrás és súlydobás) második

volt; ugrott 557 cm. földről s dobott 214 cm. négyzetből 960 cm. Koller Ferenc két ezüst érmet hozott haza. Így tehát a bajaiak egy első, két második és egy harmadik díjat hozva haza — jól állták meg helyüket.

Az új esküdtek. Tegnap sorsolták ki a legközelebbi ülészak esküdeit a szabadkai kir. törvényszéknél.

Rendes tagok: Szaghmeiszter Ignác, Bittermann József, Reiner Lajos, Szabados Sándor, Pukecz Kálmán, Sinkovics Ferenc, Lendvay Antal, Bezeredy István, ifj. Vojnits Máté, Bátori Mátyás, dr. Pleszkovits Lukács, Jandek Ferenc, Kosztolányi Árpád, Lányi Mór, dr. Révész Ernő, Alapfy István, Horváth Kálmán, dr. Bányai Bertalan, Schreiber Gyula, dr. Krahl Lipót, Andrassy György, dr. Blau Géza, Csajkás Mihály, Varga Károly, Gál Ferenc, dr. Milkó Izidor, Gyelmis Gerő, Beszédes István, dr. Brenner József, Haverda Mátyás.

Póttagok: Hirschberger József, Kovács Sztrikó György, Nagy Márton cipész, Kuluncsits Tamás, Pirnitzer Vilmos, Neorcsits Szaniszló, Löw Simon, Takács Dániel, Gönczy Károly, Fábrián József.

Bejelentett gyilkosság. Mélykut község lakosait — mint levelezők írja — orgyilkosság tartja izgalomban. Havrán Márton községi bírót pénteken este, a mikor a szőlejéből haza felé ballagott, eddig ismeretlen tettesek agyonlőtték. Havrán Márton csak egy hónapal ezelőtt foglalta el a bírói széket. A nép nem szerette Havrámot és mást akart választani, de a nép jelöltjét a szolgabíró nem kandidálta, amiért csak öt szavazó maradt a választás színhelyén s ezek választották meg a szolgabíró emberét bírónak. A választás után a szolgabíró is, meg az új bíró is névtelen leveleket kaptak, melyben a szolgabírót azzal fenyegették, hogy addig ne jöjjön a községbe, a míg Havrán bíró lesz, mert agyonlövök, az új bíróra pedig kimondták az ítéletet, hogy egy hónap alatt elpusztítják. Ez utóbbi fenyegetést be is váltották. Péntek délután kiment a szőlőbe. Alkonyatra kirendelte a kocsiját, de mert a kocsis kellő időben nem érkezett, gyalog indult hazafelé. A mint a szőlők között ballagott, egy bokor mögül rálestek és egy lövéssel leterítették. Mire a kocsija megérkezett a bírót halva találták. A tett elkövetésénél többen működhetek közre, mert a bíró kocsisát, a mikor az ki akart menni gazdájáért, a koresma előtt két ember megállította s behívta a koresmába, a hol borral itatták, ez okozta a kocsis késését. A két embert, Kapus Jánost és Jancsi Imrét már letartóztatták, de az igazi gyilkos még nem került meg.

Vásári lopások. Szombaton f. hó 20-án a fazekas piacon egy ismeretlen egyén egyenesen neki ment Boschán Károlynak, meglökte s a közben zseboráját elemelte. — Szecsuvác Sztóján zombori lakos f. hó 20-án az éjszakát Schreier Simon koresmájában töltötte, hol az asztal mellett aludt s amikor pénzes zacskóját ismeretlen tettes a mellényéről levágta s azt 96 kor. 60 fillérrel ellopta. — F. hó 21-én Schreier Simon koresmájában Farkas László erdőőr pénztárcáját 25 kor. 60 fillérrel Kolompár Tóni bajai lakos ellopta s azzal a koresmából elillant Farkas egy rendőrrel a tettes után futott, kit csak hamar el is fogtak, de akkor már a pénz nem volt Kolompárnál; átadta társának. — Kolompár a Farkas pénztárcáját, akkor ejtette le kezéből, midőn a rendőr elfogta. Társa, kit megnevezni vonakodik — elmenekült, csak a kalapja maradt hátra. — F. hó 21. és 22. közötti éjszaka Schmidt Károly és Vavrecsányi közös ládájukat feltörték és onnan 133 korona értékű lószerszámot elloptak, ebből a vonatkerben egy pár kantárt megtaláltak. Az ismeretlen tettesek ellen a nyomozás folyamatban van.

Ablak beverés. Bernschütz Nándorné új-utcai házának ablakait betörték. A tett elkövetésével nővérét, Csima Andrásnét vádolja, ki Csima József, Csima Anna és Klahá Sándorral együtt futott arra el az ablak betörés után.

Verekedés. Bognár András panaszt emelt Nemes János, Nemes Jánosné és Nemes Antal ellen, mivel ezek véresre verték. — Jerkovits Sándor 19 éves, panaszt tett Lovretics István és Lovretics József ellen, mert megtámadták és késeikkel 6 szurást ejtettek rajta. — Sérülése 16 nap alatt gyógyult be.

Járlathamisító cigányok. F. hó 20-án tartott országos vásárban a járlat átíratási helyiségben egy hamisított járlat került Szentgyörgyi Lajos alkaptány kezébe, ki az érte jelentkező cigányt letartóztatta. — Az illető magát Sárközi János tolnamegyei kurdi lakosnak, később Gyenes Kovács fekedő lakosnak vallotta s hogy a járlatot Sárközi Lizi fekedő lakostól kapta, mert attól vette a lovat. Utóbbi nem nevezte meg, hogy a hamisított járlatot kitől kapta vagy azt ki hamisította. Azzal mentegetődzött, hogy ő írni nem tud, később kitünt, hogy a cigány és cigánynő vadházasságban élnek együtt. Mindkettő a szabadkai kir. ügyészségnek adatott át, a közös lovak pedig bitangásba vétettek.

Folt — volt! Sternfeld Vilmos helybeli pipere- és rövidáru-kereskedése olyan kitűnő folttisztító szappant árusít, mely az eddig használatban levőket minden tekintetben felülmulja. Gyapjuból, selyemből egyformán tisztítja ki a foltokat. Ára használati utasítással együtt 20 fillér.

A kulisszák mögül.

Legjámorabb természetű az egész társulatnál Pesti bácsi, a jó öreg Director. Mindenkint leüramöcsémez.

— Hogy áll a cassa? uramöcsém — kérdi naponként a titkártól, s hogy mennyire szeretik az öreget, igazolja azon körülmény, hogy Földvári akár sokan vannak, akár nem, mindig azt mondja, sok a bevétel.

Ilyenkor aztán az öreg meglegedetten ballag Godár uramöcsémhez, (kinézte, hogy hol lehet jó bort kapni.) szemüvegét homlokára tolja fel, hogy úgy néz ki, mintha négy szeme volna. (azt hiszi, hogy úgy jobban lát) és legfeljebb 10 óráig elmarad. Tíz órán túl semmiféle uramöcsém kedvéért lakásától távol nem tölti idejét.

Tóth Anti bátyánk is felfedezte Gódrát, csak hogy neki ott első teendője, hogy kimegy a konyhába, felemeli a lábasfedőt és megállapítja az enni való minőségét s mennyiségét, ha ezzel meg van elégedve kezeit dörzsöli és úgy körüludvarolja Gódránét, mintha 18 esztendő volt. Elárulom az öreget, hogy ha játszik, csak két félliter bort rendel, ha nem, úgy minimum három féllitert. Hagyjuk az öregeket Gódránál s menjünk kissé a kulisszák mögé. Elsőben is a férfi öltözdébe érünk. E szerint a mi dicső színházunknál a nők végignézhetik a férfiak öltözködését, még jószerecsé, hogy a viszonyosság — egy függönyféle alkotmány kegyelméből — nincs meg.

Kis-, nagy-, kézi-, alsó-, kihuzó-tükrök, gömbölyű, szegletes, fa- és bádognácák, szalma, fa, kárpitozott és néhány felfordított fák. Párnázott és fapadok, karfások és karfátlanok, ágyterítő, paplan, ablakredőny, abrosz, zászlók, hordók, szalmazsák, nyitott könyvek, hangjegyek, ételhordó, látszó, ostorok, seprők és tollseprők, haj-, ruha-, fog-, mindennemű kefék, csemettyűk, hosszukás, széles, keskeny, gömbölyű, négyszegletes ládák, zsámolyok, kosarak, pléh, fa, papirdobozok-kisebb-nagyobb alakban, mindenszinű parókák, hajak és a hajfonatok a tükrökön, a székeken, az asztalokon felaggatva, a földön, festékek minden színben, formában és tartóban, kabátok, mellények, kalapok, ernyők, harisnyák, nadrágok, fegyverek, dobok, trombiták, kürtök, borotvák, kések, kardok, puskák, képek, kályhák, kerekek rendben és rendetlenül hevernek, lógnak. Ez a chaos a férföltözde.

Azt hinné az ember, hogy ezzel e berendezéssel a női öltözde is ellehetne. Oh nem, ott találkoznak még: gyöngyök, kapesok, hajtűk, gombostűk, biztonsági tűk, szivacsok, gyertyák, parfümös és egyéb tartalmu üvegek, legyezők, szoknyák, perlik, madzagok, paszomántok, csipkék, cukorkák, cachouk, fátyolok, tű és egyéb párnák, hajfésűk minden nemei, fülbevalók, nyullabak.

Mindezek fölött egy tárgy uralkodik, a mastix.

A színpadon »Katalint« adják: Egy cári apród Baranyainé, a férfi öltözdében lévő táborigyára-dülve évődik Troikofft Alexissel (Barótival) és Gróf Sunderlanddal (Szigetivel) és az időközben érkezett Tóth Anti bácsival. S míg a színpadról hallatszik Katalin bánatos

éneke; addig egy cári tiszt, Ujvári pálcájával kopogtatja Sunderland Grófnő és egy orosz apród öltözködését, vajjon valódi formákat rejtenek-e? Ezek, dacára Sándori ügyelő és Német rendező komolyságának, körülkergetik őt a szobában. Nem merné úgy mókázni Ujvári, de Buranov Heccegné, magyarul »Sárkány Kati« igaz néven Kaposi Irénke az ő jegyese a női öltözdében van s így szabad a vásár.

— »Plóm, Plóm«, mondja egy másik orosz apród, kibem a mindig előzékeny Földvárínét ismerem fel.

— Micsoda állat az? — kérdelem. Hát kislát, hogy a társulat tagjai, ha valakiről gorombaság nélkül azt akarják mondani, hogy megkerült, azt mondják »Plóm, Plóm.« No jó lesz ezt a kifejezést elraktározni, hogy alkalmasan elővehessük.

Egyszerre Germain hadnagy lekiált a színpadról: »Anyám, a kardomat, csákómat és eszímamat vidd csak a színpad másik oldalára«, mit a jó néni sietve teljesít.

Bepillantok a női öltözdébe: Hát uram bocsáss, egy esinos női alakot látok meg és sehogysem tudom megállapítani, hogy milyen ruha van rajta; ámbár előbb pár perccel orosz táncosnő volt, nem is tudtam.

Mondta, hogy ezt ki ne tegyem az ujságba, nem teszem. Később aztán visszavonja a tilalmat azzal, hogy ha ki is írom, sem írhatok csunyát róla. No az igaz, de az is igaz, hogy tavaly óta sokkal barátságosabb lett és nagyon megolettosodott. (Valamelyik magyar ethnologus még kisüti, hogy a szó azonos a megtollasodottal.) Kifelé indulok s legnagyobb meglepetésemre Buranov Heccegné valami horgolási kézimunkát végez — s még mondják, hogy a színésznők nem jó gazdasszonyok.

Haza akarok menni, midőn Földvári értesítesemre adja, hogy egy bajai Don Juán, minthogy egyik jelenetben pezsgőt isznak — egy üveg pezsgőt küldetett a pinczér által Gerlakinak.

Troikofft és Germain már fenik a fogukat a valódi pezsgőre, de Guraczky és Sunderland grófok, nevezetesen Falussi és Czákó, mielőtt a pezsgőt a színpadra vitték volna; kiitták titokban a színpad mögött a pezsgőt és a jelenetben az üveget vitették be. Ezeknek pedig a színpadon jó arcot kellett vágni a tréfához.

No, de hiszen azért színészek. . .

Közönség köréből.*)

*) Ezen rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Ugyebár méltóztatik tudni, hogy a Szent Antal-utcában van az alsó városi elemi népiskola. Talán azt is tetszik tudni, hogy reggel fél nyolc óra tájban már egy egész kis hadsereg lesi, hogy a kaput kinyissák. Azt azonban bajosan tudja a tek. Szerkesztő úr, hogy minden reggel fél nyolc óra tájban épületes látványban gyönyörködnek az arra járó-kelők. Ekkor hajtják ki ugyanis a csordára a bikákat, teheneket, disznókat, amikor a gyerekhadsereg nőnemű része sikoltozva, ijedten menekül, míg a hősiük hancuroznak, dobálják, zavarják e barmokat. Mindezeket csak azért közlöm a tekintetes szerkesztő úrral, hogy egyszersmind meg is kérdezzem, vajjon okvetlenül szükséges-e, hogy ezeket a barmokat városunk egyetlen valamirevaló utcáján hajtják végig, ha már arról nem is beszélek, hogy azok valamelyik ökölnyi gyerekben kárt is tehetnek.

Tisztelettel

H. J.

Szent Antal-utcai nagy

sarokházam

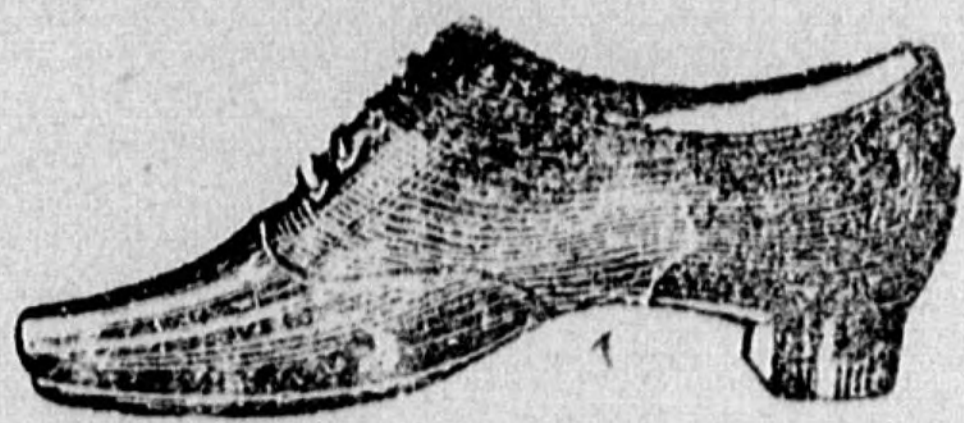
egy katasztrális hold, kitűnő karban tartott, gyümölcsös kerttel eladó.

Horváth János.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a „Központi Szálloda” épületében levő

CZIPÉSZ-ÜZLETEMET

a ciszterci rendház mellett levő

Millassin-féle házba,
(a róm. kath. plebánia templom átellenében) helyeztem át

A n. é. közönség további szives pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

WEIßZ HENRIK cipész.

Legjobb minőségű

TÜZIFA

apróra vágott akácfa tövekből
ölenként 12 frtért eladó.

Szuszits Jánosnál

Háromkorona utca 295. szám

200 darab nagy

AKÁCFÁ

jutányos áron eladó.

Értekezhetni: Özvegy-utcza 642. szám alatt.
3-3

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget, értesíteni, hogy naponta veszek

liba májat

a legmagasabb napi árakban.

Tisztelettel

Ádám Mór

vegyeskereskedése,
a két honvédkaszárnya között.

Üzlet-eladás.

A főtéren lévő élénk forgalmu

szatócs-üzlettem

más vállalkozás miatt azonnal eladandó és átvehető.

ifj. Pock Józsefné.

DRESCHER GYULA

vas- és fűszerkereskedésében

egy jó házból való fiu

tanoncúl

felvétetik.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy nóm: Tófalvy Béláné több előkelő fürdőhelyen, u. m. **Tusnád, Karlsbad** stb. mint okleveles

masseur és

hidegviz-gyógyászno

működött s mint ilyen előkelő fürdő-orvosoktól elismerő nyilatkozatokkal rendelkezik, magam pedig mint ugyancsak

masseur és

tyukszem-vágó

igen nagy gyakorlatra tettem szert — Baján letelepedtünk. Tisztelettel kérjük tehát a n. é. közönséget, hogy adandó alkalommal szolgálatainkat ezen irányban igénybe venni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Tófalvy Béla és Tófalvy Béláné

2-2 Baja „Központi Szálló”,

Szoba fűtéshez

FA

és tatali

TOJÁS-BRIKETT

kapható

3-2 özv. Spitzer Simonnnénál.

Alapított 1862.

SCHNETZER ERNŐ

üveg- és porcellán kereskedése

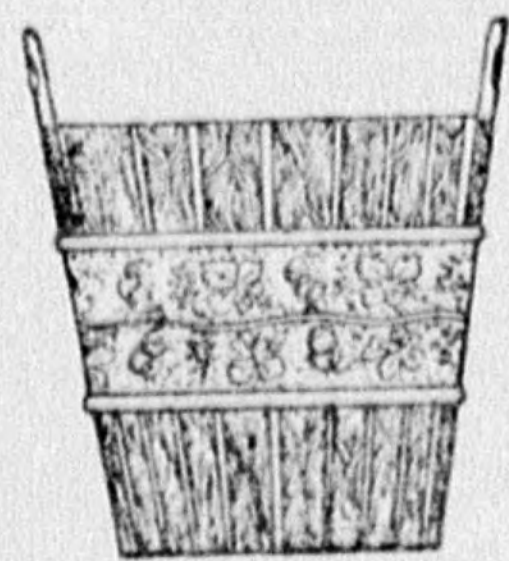
B A J A N.

A legjobbaknak elismert

Ditmár-féle lámpák

nemkülönb
szőlő-
mosók

úgy egyszerű, mint a legfinomabb kivitelben, nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.

Legujabb mintájú képek, legnagyobb választékban.

Szép egészséges

BURCONYA

kapható

özv. Spitzer Simonnnénál

méterje frt 1-50.

Tűzifa eladás.

A józsefházi erdőn (Érsek-Csanád mellett) tavalyi vágású

akác-dorongfa

erdei ölenként 16 korona

árért kapható — Ugyanaz

Lakatos erdőőrnél bármikor megtekinthető.

Tulajdonos

Fekete Bertalan

Pest-Fajsz

4-3

Irodai gyakornok

felvétetik

Szücs Ödön cégnél
Baján.

Értesítés.

Van szerencsém b. tudomására juttatni, hogy az **Erzsébet királyné** és a **Szeremlei**-utca sarkán egy minden tekintetben modern

szijgyártó-üzletet

nyitottam Midőn ezt tisztelettel jelenteni szerencsém van, egyben értesitem, hogy elvállalok minden e szakmába vágó munkák u. m. lószerszámok, nyergek, bőrdörögek, szijgyártói diszmunkák stb. készítését és javítását és azokat pontosan a legméltányosabb árak mellett végzem el.

Húsz éves, a külföldön szerzett tapasztalatom nyújt biztosítékot arra, hogy a legmesszebb menő igényeknek is megfelelni tudok

Szives pártfogásáért esedezve, maradtam hazafias tisztelettel

Baja, 1902. szept. hó.

Schmidt Károly.

6-1 3-3

HIRDETÉMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a fő- és székváros legelőkelőbb

✦ NŐI CONFECTIO ✦

árúházának képviselőjét magamra vállaltam, minéltogva raktáron tartok dús választékban **női kabátokat, gallérokat, bundákat,** nemkülönben **gyermekkabátokat** és azokat a legválasztékosabb kivitelben, jutányos áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Mint hogy üzletem

szücsműhelyyel

is egybe van kapcsolva, elvállalok **javitani** munkákat s azokat a legpontosabban, legolcsóbb árak mellett végzem el.

Szives pártfogásért esedezve, maradtam

hazafias tisztelettel

Hónig J. utóda

HALÁSZ BÉLA.

Feltünő újdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges
A dohányzó egyszer veszi és
többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árudájában.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol** és **francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

OLCSÓ
bevásárlási forrás.

RUDE IGNÁCZ

mű-órás és ékszerész-üzlete

BAJÁN,

(a »Központi Szálló« áttellenében)

Ajánlja ujonnan és izléseken berendezett nagy raktárát mindennemű **arany-, ezüst- és drágakő ékszerekben,** valamint valódi **China-ezüst tárgyak** és **evőeszközökben.**

Nagy választékban tartok pontosan szabályozott, valódi

H O N I- és

svájci zseb-, fali-, inga- és ébresztő-órákat a legegyszerűbb és legfinomabb kivitelben.

Arany- és ezüst-ékszereim a m. k. fémjelző hivatal által vannak hitelesítve.

Órajavítások, valamint minden e szaktávágó legkomplikáltabb munkák; **Chronometre** és **ütő-zsebórák,** egyszersmind **ékszerjavítások, vésnői** munkák olcsón, szakszerűen és gyorsan SAJÁT MŰHELYEMBEN végeztetnek

2 évi írásbeli jótállással.

Veszek ZÁLOGCÉDULÁKAT a legmagasabb árban esetleg azokat saját költségemen kiváltom és a többletet visszafizetem.

Régi ARANY- és EZÜST TÁRGYAK, valamint DRÁGA-KÖVEK a legmagasabb napi áron megvétetnek esetleg ujjal becséréltetnek.

Videki megrendelések posta fordultával eszközöltetnek.